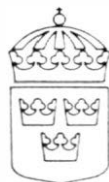

Motion till riksdagen

1988/89:N345

av Åke Selberg m.fl. (s)
Gruvnäringens utveckling

Mot.
1988/89
N345-351

Den svenska gruvnäringen är av stor betydelse för vårt land i många avseenden. Den bidrar varje år till den svenska exporten med drygt 5 miljarder kronor. Den gör i många avseenden den svenska industrin oberoende av import av råvaror. Den skapar arbete framför allt i Norrlands och Bergslagens inland, där förutsättningarna för annan sysselsättning är mycket små. Dessutom har denna näring betydande utvecklingsmöjligheter.

När regeringen på hösten 1982 föreslog en rejäl statlig satsning med 300 milj kr till en femårig satsning på utökad prospektering och forskning och utveckling i näringen, sattes stora förhoppningar till den injektionen.

Detta statliga stöd skulle – hoppades beslutsfattarna – medverka till ordentligt ökade insatser också i gruvföretagen för att nå önskat resultat. Under femårsprogrammet infriades en del av förhoppningarna. Svensk prospektering ökade med ungefär den statliga bidragsgivningen. Antalet prospektörer blev flera.

När femårsprogrammet avlöstes av ett 3-årigt stödprogram, 1988–1990, tycktes utvecklingen snabbt bytas i avveckling. Många företag drog ner sin prospektering och en del – bl. a. LKAB – presenterade ett direktavvecklingsprogram. Stödet blev mera en uppehållande än en utvecklande insats i malm- och mineralletningen.

En bidragande orsak till detta anser vi var den splittring som kännetecknar svensk gruvindustri i dag. En annan orsak var bristen på ett starkt, aktivt samhällsorgan som kunde ge framför allt de mindre och medelstora företagen rejält utvecklingsstöd, såväl personellt som ekonomiskt.

Mineralpolitiska utredningen föreslog i sitt slutbetänkande "Mineralpolitik" (SOU 1980:12) att den utveckling som utredningen gav riktlinjer för skulle ledas av ett samhällsorgan – Bergskollegium – som utredningen ville utveckla NSG, Nämnden för statens gruvegendom till.

Detta förslag infriades inte. I stället prutade staten på anslagsgivningen till NSG, förde uppgifter därifrån till SGU och bidrog därmed till att försvaga i stället för förstärka samhällsledningen över det program för gruvnäringens utveckling, som 300-miljonerprogrammet namnsattes.

Om förslaget från Mineralpolitiska utredningen år 1980 hade förverkligats och ett förstärkt ledningsorgan för gruvnäringens utveckling hade tillskapats skulle utbytet av det statliga stödprogrammet ha givit långt bättre resultat.

Mineralpolitiska utredningen föreslog att det förstärkta NSG (Bergskollegium) skulle få uppgifter att:

- ta initiativ till och genomföra näringspolitiska åtgärder i syfte att främja en positiv utveckling av mineralsektorns produktion och struktur samt av försörjningen med mineralråvaror.

Mot. 1988/89
N345

Vidare skulle man:

- göra branschutredningar och bevaka branschutvecklingen,
- bevaka försörjningssituationen och handelns utveckling,
- svara för prognosverksamheten samt
- samordna statliga åtgärder som rör mineralsektorn.

När det gällde insatser för prospektering skulle det nya ledningsorganet inom gruvnäringen bl.a:

- finansiera och styra översiktliga grundläggande arbeten,
- finansiera och styra prospektering och andra undersökningsarbeten som är motiverade ur samhällsynpunkt samt
- planera och samordna prospekteringsverksamheten i Sverige.

Med en sådan utökad roll – utöver den som NSG då hade – ansåg utredningen att det nya organet Bergskollegium skulle få en samordnande utvecklingsroll för samhälls- och företagssatsningar inom näringen.

Detta förslag från början av 1980-talet är minst lika aktuellt i dag. Ny minerallagstiftning, väntande förslag från Mineralråvarukommittén och överväganden om fortsatt statligt prospekterings- och FoU-stöd efter 1990, kräver snabbt agerande. Nu krävs en kraftig satsning på nya uppgifter för NSG eller tillskapande av ett förstärkt organ av den typ som Mineralpolitiska utredningen föreslog jämsides med injektioner som de ovan nämnda förslagen och pågående utredningar bl.a Gruvteknik 2000 – viktiga STU-insatser riktade på gruvnäringen.

Regeringen bör nu skyndsamt överväga hur en samhällsledning över insatser för svensk gruvnäring som vi ovan presenterat bör utformas. Förslag bör sedan kunna presenteras riksdagen redan i nästa budgetproposition eller i förslag i början på år 1990.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skyndsamt överväga förslag till en kraftfull samhällsledning över gruvnäringens utveckling.

Stockholm den 25 januari 1989

Åke Selberg (s)

Sten-Ove Sundström (s)

Roland Sundgren (s)